

Врз основа на член 82 став (6) од Законот за енергетика („Службен Весник на Република Македонија“ бр.96/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 96/19) и член 19 став 1 точка 18 од Статутот на Операторот на електропреносниот систем на Република Северна Македонија, Акционерско друштво за пренос на електрична енергија и управување со електроенергетскиот систем во државна сопственост, Скопје („Службен Весник на Република Северна Македонија“ бр.78/19), по претходно одобрување од Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија со Решение бр.02-2902/2 од 12 ноември 2019 година, Управниот одбор на Друштвото на седницата одржана на ден 21.11.2019 година со бр. 02-6692/11 донесе:

## **ПРАВИЛА ЗА ФОРМАТА, СОДРЖИНАТА И ДИНАМИКАТА НА ДОСТАВУВАЊЕ И ОБЈАВУВАЊЕ НА ПОДАТОЦИ**

### **I. ОПШТИ ОДРЕДБИ**

#### **Член 1 ПРЕДМЕТ НА УРЕДУВАЊЕТО**

- (1) Со овие Правила за форма, содржина и динамика на доставување и објавување на податоци (во понатамошниот текст Правила) се уредуваат:
  - 1) навременото објавување на сите релевантни податоци за потрошувачката, преносот, производството и пазарот на балансна енергија како клучни податоци и нивната достапност за сите учесници на пазарот на електрична енергија, како предуслов за недискриминаторско и транспарентно функционирање на пазарот на електрична енергија, и
  - 2) обврските на операторот на електропреносниот систем (ОЕПС), операторот на пазарот на електрична енергија (ОПЕЕ), операторот на дистрибутивниот систем (ОДС), операторот на затворениот дистрибутивен систем за електрична енергија, производителите на електрична енергија и на потрошувачите на електрична енергија за доставување на податоци и информации (во понатамошниот текст: податоци) согласно овие Правила и други прашања кои се неопходни за нивното објавување.

#### **Член 2 ДОСТАВУВАЊЕ И ОБЈАВУВАЊЕ НА ПОДАТОЦИ**

- (1) ОЕПС навремено ги објавува сите релевантни податоци кои се однесуваат на вкупната предвидена (прогнозирана) и реализирана потрошувачка, расположивоста и користењето на закупените интерконективни преносни капацитети, предвиденото и реализирано производство на електрична енергија и податоци за пазарот на балансна енергија кои се во согласност со Законот за енергетика, а се утврдени со овие Правила.
- (2) ОЕПС ги објавува податоците, во рокови и содржина утврдени со овие правила преку интернет страната на АД МЕПСО ([www.mepso.com.mk](http://www.mepso.com.mk)), како и преку заедничката електронска платформа на Европската асоцијација на оператори на електропреносните системи (<https://transparency.entsoe.eu/dashboard/show>).

- (3) ОЕПС за објавување на клучните податоци на пазарот на електрична енергија во согласност со овие правила ги користи сите податоци со кои изворно располага, како и податоците на ОДС, операторот на затворениот дистрибутивен систем, ОПЕЕ, производителите и потрошувачите на електрична енергија, ако истите му се доставени на ОЕПС во рокови и со содржина утврдени со овие правила.
- (4) Со цел за објавување на податоците, учесниците на пазарот на електрична енергија од став (3) на овој член се должни да ги достават податоците до ОЕПС, во формат и содржина коишто ги определува ОЕПС.
- (5) ОДС, односно операторот на затворениот дистрибутивен систем, ги доставуваат до ОЕПС следниве податоци:
  - 1) вкупна инсталирана моќност на производните единици приклучени на дистрибутивниот систем, односно затворениот дистрибутивен систем,
  - 2) прогноза на вкупното производство на електрична енергија за ден однапред во дистрибутивниот систем или затворениот дистрибутивен систем,
  - 3) вкупно реализирано производство на електрична енергија во дистрибутивниот систем, односно затворениот дистрибутивен систем, од различни извори за пресметковниот интервал,
  - 4) прогноза за вкупното производство на електрична енергија произведена од фотонапонските електроцентрали и прогноза за вкупното производство на електрична енергија добиена од ветерните електроцентрали, за ден однапред, во дистрибутивниот систем, односно на затворениот дистрибутивен систем, и
  - 5) вкупното остварено производство на електрична енергија произведено од фотонапонските електроцентрали и вкупното остварено производство на електрична енергија произведена од ветерните електроцентрали во дистрибутивниот систем, односно затворениот дистрибутивен систем.
- (6) Производителот на електрична енергија приклучен на електропреносниот систем ги доставува до ОЕПС следните податоци:
  - 1) реализирано производство на електрична енергија предадена во електропреносниот систем за пресметковниот интервал,
  - 2) вкупна инсталирана моќност на генераторските единици приклучени на електропреносниот систем,
  - 3) инсталирана моќност на производни групи (5 MW и повеќе),
  - 4) инсталирана моќност на производни групи на фотонапонски електроцентрали и ветерни електроцентрали (5 MW и повеќе),
  - 5) прогноза за вкупното производство на електрична енергија од производителите на електрична енергија за ден однапред,
  - 6) прогноза за вкупното производство на електрична енергија произведена од фотонапонски електроцентрали и прогноза за вкупното производство на електрична енергија од ветерните електроцентрали за ден однапред,
  - 7) планирана нерасположивост на производните единици,
  - 8) непланирана нерасположивост на производните единици,
  - 9) планирана нерасположивост на производната група,
  - 10) непланирана нерасположивост на производната група,
  - 11) реализирано производство на производните единици,
  - 12) реализирано производство на електрична енергија произведена од фотонапонски електроцентрали и вкупното реализирано производство на електрична енергија произведена од ветерните електроцентрали, и
  - 13) неделна средна вредност на вкупната акумулационата енергија во акумулациите.

- (7) Крајниот потрошувач за потрошувачки единици поголеми или еднакви на 50 MW, ги доставува до ОЕПС следните податоци:
- 1) планираната нерасположивост на потрошувачките единици и
  - 2) непланирана нерасположивост на потрошувачките единици.
- (8) ОЕПС ги обезбедува следните податоци:
- 1) количини на прекугранична размена на електрична енергија,
  - 2) прогноза на потрошувачката на електрична енергија за ден однапред,
  - 3) прогноза на потрошувачката на електрична енергија за седум дена однапред,
  - 4) прогноза на потрошувачката на електрична енергија за месец однапред,
  - 5) прогноза на потрошувачката на електрична енергија за годината што следи,
  - 6) прогнозираната маргина за годината однапред,
  - 7) план за развој на електропреносниот систем,
  - 8) планирани исклучувања во преносната мрежа,
  - 9) непланирани исклучувања во преносната мрежа,
  - 10) нето преносен капацитет NTC,
  - 11) расположив прекуграничен преносен капацитет,
  - 12) годишен извештај за критичните елементи на мрежата што го ограничуваат расположивиот прекуграничен преносен капацитет,
  - 13) резултати од аукцијата на прекуграничните преносни капацитети,
  - 14) вкупен расположлив прекуграничен преносен капацитет (ATC),
  - 15) вкупен доделен прекуграничен преносен капацитет (AAC),
  - 16) вкупна пријавена прекугранична размена на електрична енергија,
  - 17) физички текови,
  - 18) управување со загушувањата преку редиспечирање,
  - 19) управување со загушувањата преку imbalance netting,
  - 20) извештај за управување со загушувањата,
  - 21) закупен балансен капацитет,
  - 22) цената на закупениот балансен капацитет,
  - 23) прифатени агрегирани понуди за закупен балансен капацитет,
  - 24) ангажирана балансна енергија,
  - 25) цените на ангажираната балансна енергија,
  - 26) цена на порамнување на отспапувањата,
  - 27) грешка на регулационата област,
  - 28) месечен финансиски извештај,
  - 29) агрегирани понуди за ангажирање на балансни резерви од соседните регулациони области,
  - 30) цени од понудите за ангажирање на балансни резерви од соседните регулациони области, и
  - 31) ангажирана балансна енергија од соседните регулациони области.
- (9) Доставувањето на податоци се врши електронски преку е-пошта и/или преку информациски систем. Примачот и испраќачот на податоци ги прилагодуваат своите информациски системи за да обезбедат електронска потврда за прием на податоци.
- (10) Доставување на известувањето се врши директно преку услугата за испорака - курир, пошта, факс или електронска пошта. Доставата се смета дека е извршена на денот на приемот со писмена потврда од страна на примателот или кога испраќачот ја примил електронската потврда на примачот за приемот на известувањето испратено по електронска пошта.
- (11) Учесниците на пазарот на електрична енергија од ставот (2) се одговорни за навременоста, комплетноста и точноста на податоците што ги даваат на ОЕПС.

- (12) Учесниците на пазарот на електрична енергија од ставот (2) ги доставуваат податоците од овие Правила преку овластено лице.
- (13) Учесниците на пазарот на електрична енергија од ставот (1) на овој член го информираат ОЕПС за промена на името, седиштето, телефонски број и број на факс, адресата на електронската пошта, промена на лицето овластено за поднесување на податоци и други промени кои можат да влијаат на објавувањето на податоците.

## II. РЕЧНИК

### Член 3 ПОИМИ И ДЕФИНИЦИИ

- (1) Одредени термини што се користат во овие Правила го имаат следното значење:
- 1) закупен балансен капацитет - достапни капацитети за балансирање во согласност со Мрежните правила за пренос на електрична енергија и Правилата за балансирање на електроенергетскиот систем,
  - 2) контратрговија - прекугранична размена на електрична енергија иницирана од ОЕПС помеѓу две контролни области со цел да се елиминира физичкото загушување,
  - 3) нето производство - вкупно реализирано производство на прагот на преносната и дистрибутивната мрежа во регулационата област во пресметковниот интервал,
  - 4) пресметковен интервал - временски период за кој се вршат пресметки, чие времетраење е определено во согласност со Правилата за пазар на електрична енергија,
  - 5) потрошувачка единица - крајниот купувач на електрична енергија,
  - 6) производствена единица - поединечен генератор во производствениот објект на производителот на електрична енергија,
  - 7) производствена група - објект за производство на електрична енергија кој се состои од еден или повеќе генератори (производни единици),
  - 8) тип на производството - производство на електрична енергија определено во зависност од ресурсите користени за производство на електрична енергија и кое, во контекст на овие Правила, може да бидат:
    - фосилни (јаглен/лигнит, камен јаглен, нафтен гас, нафта, нафтен шкрилци, природен (земјен) гас, тресет),
    - хидро (акумулации, проточни, пумпно-акумулациони),
    - нуклеарни,
    - обновливи (ветер, сончева енергија, геотермална енергија, биомаса, биогаз и други обновливи извори на енергија),
    - останати.
  - 9) **imbalance netting (нетирање на дебаланси)** – е механизам за размена на секундарната регулациона енергија помеѓу две или повеќе регулациони области,
  - 10) **излез од систем** – збир од сите измерени количини (сведени на граница) на интерконективните далекуводи во насока за излез од електроенергетскиот систем на Република Северна Македонија,
  - 11) **влез во систем** – збир од сите измерени количини (сведени на граница) на интерконективните далекуводи во насока за влез во електроенергетскиот систем на Република Северна Македонија, и

- 12) **загуби** - количина на електрична енергија потребна за покривање на загубите во електропреносниот систем.
- (2) Други термини употребени во овие Правила го имаат значењето утврдено во Законот за енергетика и другите акти донесени врз основа на Законот за енергетика, со кои се уредува работењето на електропреносниот систем, функционирањето на пазарот на електрична енергија и распределбата на прекуграничен преносен капацитет.

#### Член 4 КРАТЕНКИ

- (1) Кратенките употребени во овие правила го имаат следното значење:
- 1) **ATC (Available Transfer Capacity)** – расположив преносен капацитет - разлика меѓу нето преносен капацитет и веќе доделен преносен капацитет,
  - 2) **EIC (Energy Identification code)** - код за идентификација на енергетските субјекти и елементи на електроенергетскиот систем; листата на валидни кодови се дадени на веб страната на Европската асоцијација на оператори на системот за пренос на електрична енергија (ENTSO-E) [https://www.entsoe.eu/fileadmin/user\\_upload/edi/library/eic/cds/area.htm](https://www.entsoe.eu/fileadmin/user_upload/edi/library/eic/cds/area.htm),
  - 3) **NTC (net transfer capacity)** – нето преносен капацитет - максимален програм на размена на моќност меѓу две области (системи) кога се исполнети сигурносните стандарди кои важат и за двата системи, притоа земени се предвид техничката несигурност за идната состојба на мрежата,
  - 4) **UIOSI (Use it or sell it)** - правило "искористи или продади " - правило дека неноминираниот прекуграничен преносен капацитет автоматски се става на располагање за доделување на истиот во ден однапред притоа се добива надокнада за истиот,
  - 5) **UIOLI (Use it or lose it)** - правило "искористи или загуби" - дека неноминираниот прекуграничен преносен капацитет автоматски се става на располагање за доделување на истиот во ден однапред и за истиот нема надокнада.
  - 6) **Ч** – Час Ч,
  - 7) **Д** – Ден Д,
  - 8) **М** – Месец М, и
  - 9) **Н** -Недела Н

### III. ПОДАТОЦИ ЗА ПОТРОШУВАЧКА

#### Член 5 ОСТВАРЕН КОНЗУМ

- (1) ОЕПС ја објавува просечната вредност на реализираната потрошувачка во пресметковниот интервал, според формулата:
- $$\text{Реализирана потрошувачка} = \text{Нето производство} + \text{Влез} - \text{Излез} - \text{Загуби [MWh]}$$
- Каде што се:
- **Излез од систем** – збир од сите измерени количини (сведени на граница) на интерконективните далекуводи во насока за излез од електроенергетскиот систем на Република Северна Македонија,

- **Влез во систем** – збир од сите измерени количини (сведени на граница) на интерконективните далекуводи во насока за влез во електроенергетскиот систем на Република Северна Македонија, и
  - **Загуби** – количина на електрична енергија потребна за покривање на загубите во електропреносниот систем.
- (2) ОДС му доставува на ОЕПС податоци за реализацијата на вкупното производство на електрична енергија во дистрибутивниот систем за секој пресметковен интервал, на месечно ниво.
  - (3) Повторно доставување на податоци е можно во случај на исправка на претходно доставените вредности.

#### **Член 6**

### **ПРОГНОЗА НА КОНЗУМОТ ЗА ДЕН ОДНАПРЕД**

- (1) ОЕПС објавува податоци за прогноза на потрошувачката после 16 часот во денот Д за денот Д+1.

#### **Член 7**

### **ПРОГНОЗА НА КОНЗУМОТ ЗА НЕДЕЛА ОДНАПРЕД**

- (1) ОЕПС објавува податоци за прогноза на минималната и максималната средна вредност на потрошувачката за една недела однапред.
- (2) Податоците се објавуваат (четврток или петок) во неделата пред првиот ден од неделата на коишто се однесуваат податоците.

#### **Член 8**

### **ПРОГНОЗА НА КОНЗУМОТ ЗА ЕДЕН МЕСЕЦ ОДНАПРЕД**

- (1) ОЕПС објавува прогноза на минималната и максималната средна вредност на потрошувачка за месец дена однапред.
- (2) Податоците се објавуваат една недела пред првиот ден од месецот на коишто се однесуваат податоците (М+1).

#### **Член 9**

### **ПРОГНОЗА НА КОНЗУМОТ ЗА ГОДИНА ОДНАПРЕД**

- (1) ОЕПС ја објавува прогнозата на минималната и максималната средна вредност за просечната потрошувачка, за наредната година.
- (2) Податоците се објавуваат најдоцна 15 дена пред почетокот на календарската година на којашто се однесуваат податоците.

## Член 10

### ПЛАНИРАНА НЕРАСПОЛОЖИВОСТ НА ПОТРОШУВАЧКИТЕ ЕДИНИЦИ

- (1) ОЕПС објавува податоци за планираната нерасположивост на потрошувачки единици приклучени на преносната мрежа.
- (2) Потрошувачите приклучени на електропреносната мрежа до ОЕПС ги доставуваат следните податоци:
  - 1) ЕИС код на потрошувачката единица,
  - 2) вредност на нерасположивата моќност (MW),
  - 3) причина за нерасположивост, и
  - 4) датум на почеток и проценка за крајот на нерасположивоста (ден, час).
- (3) Потрошувачите ги доставуваат до ОЕПС податоците наведени во став (2) за:
  - 1) неделна планирана нерасположивост на дневно ниво за секој ден одделно и вкупната вредност на нерасположивата моќност, и
  - 2) дневна планирана нерасположивост на потрошувачките единици, на часовна основа и вкупната вредност на нерасположивата моќност.
- (4) Податоци од став (2) се објавуваат:
  - 1) за неделна планирана нерасположивост на потрошувачките единици, последниот работен ден од неделата Н, а се однесуваат за неделата (Н+1), односно по одобрувањето на неделниот план за исклучување,
  - 2) за дневна планирана нерасположивост на потрошувачките единици,
  - 3) во денот Д-1, а се однесуваат за денот Д, односно по одобрувањето на дневниот план за исклучување.
- (5) Во случај на промена на доставените податоци, потрошувачите ги доставуваат коригираните податоци по промената на доставените податоци.

## Член 11

### НЕПЛАНИРАНА НЕРАСПОЛОЖИВОСТ НА ПОТРОШУВАЧКИТЕ ЕДИНИЦИ

- (1) ОЕПС објавува податоци за непланираната нерасположивост на потрошувачките единици приклучени на преносната мрежа, коишто траат барем еден пресметковен интервал.
- (2) Потрошувачите приклучени на електропреносната мрежа до ОЕПС ги доставуваат следните податоци:
  - 1) ЕИС код на потрошувачката единица,
  - 2) вредност на нерасположивата моќност (MW),
  - 3) причина за нерасположивост, и
  - 4) датум на почеток и крај на нерасположивоста (ден, час).
- (3) Потрошувачот приклучен на преносната мрежа го информира ОЕПС за податоците наведени во ставот (2) не подоцна од 30 минути по промената на неговата расположивост.
- (4) Податоци од ставот (2) ОЕПС ги објавува:
  - 1) дневно, за непланираната расположивост на потрошувачките единици од тековниот ден, не подоцна од 16:00 часот, доколку истите се пријавени во согласност со овие Правила до 14:00 часот,
  - 2) дневно, за непланираната расположивост на потрошувачките единици од претходниот ден пријавени по 14:00 часот, не подоцна од 11:00 часот, и

- 3) месечно, за непланираната расположливост на потрошувачките единици од претходниот месец, не подоцна од 3-тата недела во наредниот месец.

#### **Член 12**

### **ПРОГНОЗИРАНА МАРГИНА ЗА ГОДИНА ОДНАПРЕД**

- (1) ОЕПС ја објавува прогнозираната маргина за година однапред.
- (2) Прогнозираната маргина за годината се одредува како разлика помеѓу годишната прогноза на нето-производството и годишната прогноза на потрошувачката, земајќи ја предвид прогнозата за вкупните производни капацитети, прогнозата за расположливоста на производните единици и системските услуги.
- (3) При пресметувањето на прогнозираната маргина за годината што следи, ОЕПС користи податоци за вредноста на прогнозираното производство и прогнозираната потрошувачка во пресметковниот интервал во кој се предвидува максималната потрошувачка за следната година.
- (4) Податоците се објавуваат пред почетокот на годината на која се однесуваат податоците.

### **IV. ПОДАТОЦИ ЗА ПРЕНОС**

#### **Член 13**

### **ПЛАН ЗА РАЗВОЈ**

- (1) ОЕПС објавува листа на проекти за изградба и реконструкција на елементите на преносниот систем во согласност со Десетгодишниот план за развој на преносниот систем и инвестицискиот план во преносниот систем.
- (2) ОЕПС објавува долгорочни прогнози за потребите од електрична енергија и моќност за долгорочен период и анализа на адекватноста на преносната мрежа.
- (3) Податоците од ставовите (1) и (2) се објавуваат пред почетокот на годината на која истите се однесуваат.

#### **Член 14**

### **ПЛАНИРАНИ ИСКЛУЧУВАЊА ВО ПРЕНОСНАТА МРЕЖА**

- (1) ОЕПС ги објавува планираните исклучувања во преносната мрежа кои влијаат на намалување на NTC за 100 MW или повеќе, во траење од минимум еден пресметковен интервал.
- (2) Податоците кои се објавуваат се следните:
  - 1) EIC код на далекуводот,
  - 2) локација - ознака на граница,
  - 3) назив на елементот во електроенергетскиот систем,
  - 4) тип на елемент во електроенергетскиот систем,
  - 5) проценето влијание врз NTC,
  - 6) причина за нерасположливост,
  - 7) Датум на почеток и проценка за крајот на нерасположливоста (ден, час), и
  - 8) напомена или дополнителни информации доколку постојат.



- (3) Податоците се објавуваат еден час (Ч+1) после донесената одлука за планираното исклучување.

### **Член 15**

#### **НЕПЛАНИРАНИ ИСКЛУЧУВАЊА ВО ПРЕНОСНАТА МРЕЖА**

- (1) ОЕПС ги објавува непланираните исклучувања во преносната мрежа кои влијаат на намалувањето на NTC за 100 MW или повеќе, во траење од минимум еден пресметковен интервал.
- (2) Податоците кои се објавуваат се следните:
- 1) EIC код на елементот на електроенергетскиот систем,
  - 2) локација - ознака на граница,
  - 3) назив на елементот во електроенергетскиот систем,
  - 4) тип на елемент во електроенергетскиот систем,
  - 5) проценето влијание врз NTC,
  - 6) причина за исклучување,
  - 7) датум на почеток и проценка за крајот на нерасположивоста (ден, час), и
  - 8) напомена или дополнителни информации доколку постојат.
- (3) Податоците се објавуваат еден час (Ч +1) после промената на расположивост.

### **Член 16**

#### **НЕТО ПРЕНОСЕН КАПАЦИТЕТ (NTC)**

- (1) ОЕПС го објавува годишниот и месечниот NTC согласно Правилата за доделување на прекугранични капацитети.

### **Член 17**

#### **РАСПОЛОЖЛИВ ПРЕКУГРАНИЧЕН ПРЕНОСЕН КАПАЦИТЕТ (ATC)**

- (1) ОЕПС го објавува годишниот и месечниот ATC согласно Правилата за доделување на прекугранични капацитети.

### **Член 18**

#### **ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА КРИТИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ НА МРЕЖАТА КОИ ИМААТ ОГРАНИЧЕН РАСПОЛОЖЛИВ ПРЕКУГРАНИЧЕН ПРЕНОСЕН КАПАЦИТЕТ**

- (1) ОЕПС објавува информации за критични елементи на преносната мрежа коишто го ограничуваат користењето на расположливиот прекуграничен преносен капацитет.
- (2) Податоците се објавуваат до крајот на февруари во годината на која се однесуваат податоците.

**Член 19**  
**РЕЗУЛТАТИ ОД СПРОВЕДЕНИ АУКЦИИ**

- (1) ОЕПС, за секоја граница и насока, за спроведените годишни и месечни аукции, ги објавува следните податоци:
  - 1) побаран прекуграничен преносен капацитет (MW),
  - 2) доделен прекуграничен преносен капацитет (MW),
  - 3) маргинални цени (во EUR / MW), и
  - 4) реализиран приход од аукцијата (во евра).
- (2) Податоците се објавуваат еден час (Ч + 1) по завршените алокации.

**Член 20**  
**ВКУПНО НОМИНИРАН ПРЕКУГРАНИЧЕН ПРЕНОСЕН КАПАЦИТЕТ**

- (1) ОЕПС го објавува вкупниот номиниран прекуграничен преносен капацитет за секој пресметковен интервал во денот.
- (2) Вкупно номиниран прекуграничен преносен капацитет е сума на капацитетите кои се номинирани од страна на учесниците на пазарот на електрична енергија кои имаат право да пријават дневен распоред на номинации (годишен, месечен, неделен, дневен и intraday - во текот на денот), и кој е усогласен и потврден со соседните оператори на електропреносни системи.

**Член 21**  
**ВКУПНО ПРЕТХОДНО ДОДЕЛЕНИ ПРЕКУГРАНИЧНИ ПРЕНОСНИ КАПАЦИТЕТИ**

- (1) ОЕПС, за секоја граница и насока, објавува:
  - 1) месечен претходно доделен прекуграничен преносен капацитет и
  - 2) дневен претходно доделен прекуграничен преносен капацитет.
- (2) Месечен претходно доделен прекуграничен преносен капацитет претставува прекуграничен преносен капацитет доделен на годишната аукција, намален за вредноста на вратениот капацитет за секој ден од месецот.
- (3) Дневен претходно доделен прекуграничен преносен капацитет претставува вкупниот износ на доделен прекуграничен преносен капацитет на годишните и месечните аукции намален за вредноста на вратениот годишен капацитет и вредноста на капацитетот вратен по принципот UIOLI/UIOSI за секој пресметковен интервал во текот на денот за кој се однесуваат податоците.
- (4) Податоците се објавуваат:
  - 1) за месечен претходно доделен прекуграничен преносен капацитет- два работни дена пред организацијата на месечните аукции;
  - 2) за дневниот претходно доделен прекуграничен преносен капацитет - еден час пред завршување на процесот на поднесување на понуди на ден однапред на организираниот пазар.

**Член 22**  
**ВКУПНА ПРЕКУГРАНИЧНА РАЗМЕНА**

- (1) ОЕПС ја објавува вкупната прекугранична размена по граница и насока за секој пресметковен интервал во денот.

- (2) Вкупната прекугранична размена на преносниот систем се дефинира како збир на капацитетите кои се номинирани од страна на учесниците на пазарот (годишен, месечен, неделен, дневен и intraday) по граница и насока која е договорена и потврдена со соседниот оператор на електропреносниот систем, иземајќи ги трансакциите помеѓу операторите на електропреносните системи.
- (3) Информациите се објавуваат еден час (Ч+1) по затворање на процесот на номинации за ден однапред, додека повторното објавување се врши најдоцна во денот Д по секој Intraday процес на номинација.

### **Член 23 ФИЗИЧКИ ТЕКОВИ**

- (1) ОЕПС објавува нетувани средни вредности на тековите на моќност (MW) помеѓу пазарните области за секој пресметковен интервал во текот на денот.
- (2) Податоците се објавуваат во денот Д+1 за денот Д за секој пресметковен интервал.

### **Член 24 УПРАВУВАЊЕ СО ЗАГУШУВАЊЕ СО РЕДИСПЕЧИНГ**

- (1) ОЕПС објавува информации во врска со редиспечинг за пресметковниот интервал во кој истиот е применет.
- (2) Податоци кои се објавуваат се:
  - 1) превземени дејствија (зголемување или намалување на производството, зголемување или намалување на потрошувачката),
  - 2) ЕИС код на елементот на електроенергетскиот систем,
  - 3) локација - ознака на границата,
  - 4) назив на елементот во електроенергетскиот систем,
  - 5) тип на елемент во електроенергетскиот систем,
  - 6) причина за редиспечинг,
  - 7) проценето влијание врз преносниот капацитет ( MW),
  - 8) датум на почеток и крајот на редиспечингот (ден, час), и
  - 9) напомена или дополнителни информации доколку постојат;
- (3) Податоците се објавуваат во денот Д+1 за денот Д за секој пресметковен интервал во кој е применет редиспечингот.

### **Член 25 УПРАВУВАЊЕ СО ЗАГУШУВАЊЕ СО КОНТРАТРГОВИЈА**

- (1) ОЕПС објавува информации во врска со контратрговија за секој пресметковен интервал во кој истиот е применет.
- (2) Податоци кои се објавуваат се:
  - 1) превземени дејствија (зголемување или намалување на прекугранична размена на енергија),
  - 2) граница/насока,
  - 3) причина,

- 4) проценетовлијание врз расположивиот прекуграничен преносен капацитет (MW),
  - 5) датум на почеток и крајот (ден, час), и
  - 6) напомена или дополнителни информации доколку постојат.
- (3) Податоците се објавуваат во денот Д+1 за денот Д за секој пресметковен интервал во кој е применета контра трговија.

## **Член 26**

### **ИЗВЕШТАИ ОД УПРАВУВАЊЕ СО ЗАГУШУВАЊАТА**

- (1) ОЕПС објавува податоци поврзани со месечните трошоци за управување со загушувањата.
- (2) Податоците се објавуваат најдоцна до последниот работен ден од следниот месец (M + 1).

## **V. ПОДАТОЦИ ЗА ПРОИЗВОДСТВОТО**

### **Член 27**

#### **ВКУПНО ИНСТАЛИРАНА МОЌНОСТ**

- (1) ОЕПС ги објавува податоците за вкупната инсталирана моќност на сите производители на електрична енергија по тип, изразено во (MW).
- (2) Производителот на електрична енергија треба да достави до ОЕПС податоци за вкупната инсталирана моќност за производство на електрична енергија, најдоцна во рок од две недели пред почетокот на годината за која се однесуваат податоците.
- (3) Податоците за вкупната инсталирана моќност за производство, ОЕПС ги објавува најдоцна една недела пред почетокот на годината на која се однесуваат истите.
- (4) Повторно доставување на податоци е можно во случај на корекција на претходно доставените вредности.

### **Член 28**

#### **ИНСТАЛИРАНА МОЌНОСТ ПО ТИП НА ПРОИЗВОДСТВО**

- (1) ОЕПС ги објавува податоците за инсталирана моќност на сите производители (во MW) по тип на производство, со инсталирана моќност поголема или еднаква на 5 MW.
- (2) Производителот на електрична енергија доставува до ОЕПС податоци за вкупната инсталирана моќност за производство на електрична енергија, агрегирани по тип на производството, најдоцна во рок од две недели пред почетокот на годината за која се однесува на информациите.
- (3) Податоците агрегирани по тип на производство ќе бидат објавени најдоцна една недела пред почетокот на годината на која се однесуваат податоците.
- (4) Повторно доставување на податоци е можно во случај на корекција на претходно испорачаните вредности.

**Член 29**  
**ПРОГНОЗА НА ВКУПНОТО ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ЗА ДЕН**  
**ОДНАПРЕД**

- (1) ОЕПС објавува прогноза на вкупното производство на електрична енергија (во MWh/h) во својата контролна област за еден ден однапред, за секој пресметковен интервал.
- (2) Производителите до ОЕПС доставуваат збирни податоци за вкупното производство, за секој пресметковен интервал, најдоцна до 15:30 часот, во денот (Д-1) за денот Д.
- (3) ОДС, доставува до ОЕПС збирни информации за целокупното производство во дистрибутивниот систем за секоја пресметковен интервал, најдоцна во денот (Д-1) за денот Д, до 15:30 часот.
- (4) Врз основа на податоците дадени во ставовите (2) и (3) ОЕПС ги објавува податоците од ставот (1) за денот Д, пред датумот на кој се однесуваат податоците (Д-1), најдоцна до 18:00 часот.
- (5) Повторно доставување на податоци е можно во случај на корекција на претходно испорачаните вредности.

**Член 30**  
**ПРОГНОЗИРАНО ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ДОБИЕНА ОД**  
**СОНЦЕ И ВЕТЕР ЗА ДЕН ОДНАПРЕД**

- (1) ОЕПС ја објавува прогноза за вкупното производство на електрична енергија (нето вредност), добиена од сонцето и прогноза од вкупното производство на електрична енергија (нето вредност) добиена од ветер (MW) прогнозирана од ОПЕЕ за еден ден однапред, за секој пресметковен интервал.
- (2) ОПЕЕ на ОЕПС му доставува збирни податоци за вкупното производство за секој тип производство од ставот (1) до 15:30 часот, во денот Д-1 за денот Д.
- (3) Податоците од ставот (1) се објавуваат до 18:00 часот, во денот Д-1 за денот Д.
- (4) Во случај на промена на доставените податоци нови податоци се доставуваат во текот на денот за кој се однесуваат.

**Член 31**  
**ПЛАНИРАНА НЕРАСПОЛОЖИВОСТ НА ПРОИЗВОДНИТЕ ЕДИНИЦИ**

- (1) ОЕПС објавува податоци за планираната нерасположивост на производните единици еднакви или поголеми од 100MW за период до три години.
- (2) Производителот на електрична енергија ги доставува до ОЕПС:
  - 1) името на производителот,
  - 2) името на производната единица,
  - 3) локација,
  - 4) инсталирана моќност (MW),
  - 5) вид на производство,
  - 6) расположива моќност (нето вредност) на производната единица,
  - 7) причина за нерасположивост, и
  - 8) датум на почеток и проценка за крајот на промена на достапноста (ден, час).

- (3) Производителот на електрична енергија ги доставува до ОЕПС податоците наведени во став (2) за:
  - 1) неделна планирана нерасположливост на дневно ниво за секој ден одделно и вкупната вредност на нерасположливата моќност, и
  - 2) дневна планирана нерасположливост на производните единици, на часовна основа и вкупната вредност на нерасположливата моќност.
- (4) Податоци од став (2) се објавуваат:
  - 1) за неделна планирана нерасположливост на производните единици, последниот работен ден од неделата Н, а се однесуваат за неделата (Н+1), односно по одобрувањето на неделниот план за исклучување,
  - 2) за дневна планирана нерасположливост на производните единици, и
  - 3) во денот Д-1, а се однесуваат за денот Д, односно по одобрувањето на дневниот план за исклучување од страна на ОЕПС.
- (5) Во случај на промена на доставените податоци, производителот на електрична енергија ги доставува корегирани податоци.

### **Член 32**

#### **НЕПЛАНИРАНА НЕРАСПОЛОЖИВОСТ НА ПРОИЗВОДНИТЕ ЕДИНИЦИ**

- (1) ОЕПС објавува податоци за непланираната нерасположливост на производните единици поголеми или еднакви на 100 MW, која трае барем еден пресметковен интервал.
- (2) Производителот на електрична енергија ги доставува до ОЕПС:
  - 1) името на производителот,
  - 2) името на производната единица,
  - 3) локација,
  - 4) инсталирана моќност (MW),
  - 5) вид на производство,
  - 6) расположива моќност (нето вредност) на производната единица,
  - 7) причина за достапност, и
  - 8) датум на почеток и проценка за крајот на промена на достапноста (ден, час).
- (3) Производителот на електрична енергија го информира ОЕПС за податоците наведени во ставот (2) не подоцна од 30 минути по промената на неговата расположливост.
- (4) Податоци од ставот (2) ОЕПС ги објавува:
  - 1) дневно, за непланираната расположливост на производните единици од тековниот ден, доколку истите се пријавени во согласност со овие Правила до 14:00 часот, не подоцна од 16:00 часот,
  - 2) дневно, за непланираната расположливост на производните единици од претходниот ден пријавени по 14:00 часот, не подоцна од 11:00 часот, и
  - 3) месечно, за непланираната расположливост на производните единици од претходниот месец, не подоцна од 3-тата недела во наредниот месец.

### **Член 33**

#### **РЕАЛИЗИРАНО ПРОИЗВОДСТВО ПО ПРОИЗВОДНИ ЕДИНИЦИ**

- (1) ОЕПС објавува реализирано производство на електрична енергија (нето вредност) на производните единици (MW) за секој пресметковен интервал во денот (Д).

Податоците се објавуваат за производни единици со инсталирана моќност поголема или еднаква на 100 MW.

- (2) Податоците се објавуваат најдоцна за пет работни дена (Д + 5) по датумот (Д) на кој се однесуваат податоците.
- (3) Корегирање на податоци е можно во случај на исправка на претходно доставените вредности. Конечна вредност е последната поднесена вредност.

#### **Член 34**

#### **ВКУПНО ПРОИЗВОДСТВО ПО ТИП**

- (1) ОЕПС го објавува вкупното производство на електрична енергија (нето вредност) во зависност од типот на производната единица (агрегирана просечната вредност) за секој пресметковен интервал.
- (2) Податоците се објавуваат најдоцна за пет работни дена (Д + 5) по датумот (Д) на кој се однесуваат податоците.
- (3) Корегирање на податоци е можно во случај на исправка на претходно испорачаните вредности. Конечна вредност е последната поднесена вредност.

#### **Член 35**

#### **РЕАЛИЗИРАНО ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ОД СОНЦЕ И ВЕТЕР**

- (1) ОЕПС го објавува вкупното реализирано производство на електрична енергија (нето вредност) добиени од сонцето и реализирано производство на електрична енергија (нето вредност) од ветерот за секој пресметковен интервал.
- (2) Во случај кога измерените вредности не се достапни, може да се испорачаат проценетите вредности.
- (3) Податоците се објавуваат најдоцна за пет работни дена (Д + 5) по датумот (Д) на кој се однесуваат податоците.
- (4) Корегирање на податоци е можно во случај на исправка на претходно испорачаните вредности. Конечна вредност е последната поднесена вредност.

#### **Член 36**

#### **ВРЕДНОСТ НА АКУМУЛАЦИОНАТА ЕНЕРГИЈА**

- (1) ОЕПС објавува збирни информации за агрегирана средна вредност на вкупната енергија содржана во акумулациите (MWh) за секоја недела.
- (2) Производителите доставуваат до ОЕПС средна вредност на вкупната енергија содржана во акумулацијата за секоја електроцентра (MWh) за секоја недела, до 14:00 часот, на третиот ден, во текот на тековната недела за неделата однапред.
- (3) Информациите од став (1) се објавуваат до 15:00 часот на третиот ден, во тековната недела за недела однапред.
- (4) Корекција на испорачаните вредности е можна со испраќање на нови корегирани вредности.

## **VI. КЛУЧНИ ПОДАТОЦИ ЗА ПАЗАРОТ НА БАЛАНСНА ЕНЕРГИЈА ЗА БАЛАНСИРАЊЕ**

### **Член 37**

#### **ЗАКУПЕН КАПАЦИТЕТ ЗА БАЛАНСИРАЊЕ**

- (1) ОЕПС ја објавува количината на закупената балансна резерва (MW) според видот на резервата (примарна - FCR, секундарна - aFRR, терциерна - mFRR и заменска - RR резерва).
- (2) Податоците кои се објавуваат за секој вид на резерва се следните:
  - 1) извор на закупената резерва (производител или потрошувач),
  - 2) насока на регулација (нагоре или надолу),
  - 3) големина на балансната резерва (MW), и
  - 4) временскиот период на кој се однесува резервата (час, ден, недела, месец, година).
- (3) Податоците се објавуваат по реализација на процесот на набавка.

### **Член 38**

#### **ЦЕНИ ЗА ЗАКУП НА РЕГУЛАЦИОНА РЕЗЕРВА ЗА БАЛАНСИРАЊЕ**

- (1) ОЕПС ја објавува цената на закупената регулациона резерва (MKD/MW или EUR/MW) за секој вид резерва (примарна - FCR ако се наплаќа, секундарна - aFRR, терциерна – mFRR и заменска - RR резерва).
- (2) Податоци кои се објавуваат за секој вид на резерва се следните:
  - 1) видот на резерва (FCR, aFRR, mFRR и RR резерва),
  - 2) изворот на резервата (производител или потрошувач),
  - 3) насоката на регулација (нагоре или надолу),
  - 4) цената на резервираната резерва (MKD/MW или EUR/MW), и
  - 5) временскиот период на кој се однесува резервата (час, ден, недела, месец, година).
- (3) Податоците се објавуваат најдоцна до 16:00 часот во денот на завршување на постапката за набавка.

### **Член 39**

#### **ПРИФАТЕНИ ПОНУДИ**

- (1) ОЕПС ја објавува вкупната расположлива резерва (MW) според типот на резерва за секој пресметковен интервал во денот (Д).
- (2) Податоци кои се објавуваат се следните:
  - 1) вкупната расположлива резерва во пресметковниот интервал (MW),
  - 2) видот на резерва (примарна - FCR, секундарна - aFRR, терциерна - mFRR и заменска –RR резерва),
  - 3) изворот на резервата (производител или потрошувач), и
  - 4) насоката на регулација (нагоре или надолу).



- (3) Податоците се објавуваат најдоцна до 16:00 часот во денот на завршување на постапката за набавка.

#### **Член 40**

### **АНГАЖИРАНА БАЛАНСНА ЕНЕРГИЈА**

- (1) ОЕПС ја објавува ангажираната балансна енергија во пресметковниот интервал (MWh), одделно за видот на резерва што е ангажирана.
- (2) Податоците коишто се објавуваат се следните:
  - 1) ангажираната балансна енергија (MWh) во пресметковниот интервал,
  - 2) типот на ангажирана балансна енергија (примарна - FCR, секундарна - aFRR, терциерна - mFRR и заменска –RR од претходно закупена регулациона резерва),
  - 3) изворот на закупената резерва од кој се активира балансната енергија (производител или потрошувач), и
  - 4) насоката на регулација (нагоре или надолу).
- (3) Податоците се објавуваат во наредниот работен ден за секој пресметковен интервал.

#### **Член 41**

### **ЦЕНИ НА АНГАЖИРАНА БАЛАНСНА ЕНЕРГИЈА**

- (1) ОЕПС ги објавува цените на ангажираната балансна енергија во пресметковниот интервал (MKD/MWh или EYP/MWh), одделно според видот на регулационата резерва согласно начинот на пресметување наведени во Правилата за балансирање на електроенергетскиот систем.
- (2) Податоците коишто се објавуваат се следните:
  - 1) цените на ангажираната балансна енергија во пресметковниот интервал (MKD/MWh или EUR / MWh),
  - 2) видот на закупената резерва (примарна - FCR, секундарна - aFRR, терциерна - mFRR и заменска –RR резерва) од која е активирана балансната енергија,
  - 3) изворот на резервата (производител или потрошувач), и
  - 4) насоката на регулација (нагоре или надолу).
- (3) Податоците се објавуваат во наредниот работен ден за секој пресметковен интервал.

#### **Член 42**

### **ЦЕНА НА ПОРАМНУВАЊЕ**

- (1) ОЕПС објавува цени на порамнување (MKD/MWh или EUR/MWh) за секој пресметковен интервал во денот (Д).
- (2) Податоците се објавуваат во наредниот работен ден за секој пресметковен интервал.

**Член 43**  
**ГРЕШКА НА РЕГУЛАЦИОНАТА ОБЛАСТ**

- (1) ОЕПС ги објавува средните вредности на грешките на отстапување на контролната област за секој интервал на пресметување во денот (Д).
- (2) Податоците се објавуваат во наредниот работен ден за секој пресметковен интервал.

**Член 44**  
**МЕСЕЧЕН ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАЈ**

- (1) ОЕПС објавува податоци за вкупните трошоци и вкупните приходи на ОЕПС (МКД или ЕУР) остварени врз основа на:
  - 1) пресметка за закупената регулациона резерва за пресметковниот период,
  - 2) пресметка на ангажираната балансна енергија за пресметковниот период, и
  - 3) пресметување на надоместокот што треба да го платат или да им се плати на сите балансни групи за пресметковниот период.
- (2) Податоците се објавуваат на последниот календарски ден од месецот М + 3 за месец М.
- (3) Во случај на корекција на финансиските извештаи, ОЕПС ги објавува коригираните податоци став (1).

**Член 45**  
**ПОНУДИ ЗА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА РЕГУЛАЦИОНА РЕЗЕРВА ЗА БАЛАНСИРАЊЕ ОД СОСЕДНИТЕ РЕГУЛАЦИОНИ ОБЛАСТИ**

- (1) ОЕПС ја објавува збирната моќност (MW) за секој пресметковен интервал од понудите за:
  - 1) ангажирање на регулациона енергија за нагоре од соседните регулациони области, и
  - 2) ангажирање на регулациона енергија за надолу од соседните регулациони области.
- (2) Ако во случај на активирање на понудите се користи заедничка листа за ангажирање на регулационите резерви за терциерна регулација, која вклучува и балансни субјекти од соседните регулациони области, а кои се објавуваат во согласност со член 39, ОЕПС нема посебно да ги објавува овие податоци.
- (3) Податоците ќе бидат објавени не подоцна од следниот час (Ч+1) по завршување на пресметковниот интервал.

**Член 46**  
**ЦЕНИ НА ПОНУДА ЗА АНГАЖИРАЊЕ НА БАЛАНСНА РЕЗЕРВА ОД СОСЕДНИТЕ РЕГУЛАЦИОНИ ОБЛАСТИ**

- (1) ОЕПС ја објавува максималната и минималната цена (EUR/MWh) за секој пресметковен интервал, од понудата за:
  - 1) ангажирање на регулациона енергија за нагоре од соседните регулациони области, и

- 2) ангажирање на регулациона енергија за надолу од соседните регулациони области.
- (2) Ако во случај на активирање на понудите се користи заедничка листа за ангажирање на регулационите резерви за терциерна регулација, која вклучува и балансни субјекти од соседните регулациони области, овие податоци се веќе објавени во член 41, така што ОЕПС нема посебно да ги објавува овие податоци.
- (3) Податоците ќе бидат објавени не подоцна од следниот час (Ч+1) по завршувањето на пресметковниот интервал.

#### **Член 47**

### **АНГАЖИРАНА БАЛАНСНА ЕНЕРГИЈА ОД СОСЕДНИТЕ РЕГУЛАЦИОНИ ОБЛАСТИ**

- (1) ОЕПС ја објавува ангажираната балансна енергија од соседните регулациони области во секој пресметковен интервал и тоа за:
  - 1) ангажирање на регулационата енергија за нагоре, и
  - 2) ангажирање на регулациона енергија за надолу.
- (2) Податоците ќе бидат објавени не подоцна од следниот час (Ч+1) по завршувањето на пресметковниот интервал.

### **VII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ**

- (1) Овие правила влегуваат во сила со денот на донесувањето од страна на Управен одбор на АД МЕПСО и се објавуваат на веб страницата на АД МЕПСО, а ќе се применуваат од 1 март 2020 година.
- (2) Форматот и содржината на Обрасците потребни за доставување на податоци од член 2 став (4), ОЕПС ќе ги објави на својата веб страница најдоцна до 31 јануари 2020 година.